

॥ హనుమత్ సీతాలక్ష్మణ భరతశత్రుఘ్నపరివారసమేత శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః ॥

**షోడశ-శతాబ్దాత్మక
కిష్కింధాకాండ పారాయణ దీక్షా**

ఏడునెలలప రోజు పారాయణ - 13.07.2023 - గురువారము

మా	రు	త	స్య	స	మో	వే	దే	ర	మ	ఓ	స్య	స	మో	జ	వే
5	2	6	1	7	5	4	3	3	2	3	1	7	5	8	4

మో - 5

పారాయణం చేయవలసిన సర్గలు : 05

సర్గల ఏనుస సంఖ్యలు

50, 51, 52, 53, 54 సర్గలు

పారాయణ శ్లోకాల సంఖ్య

41 + 19 + 19 + 39 + 22 = 140 శ్లోకాలు

॥ అథ సంకల్పః ॥

శ్రీమదఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకస్య, శ్రీపద్మావతీజానేః, శ్రీవేంకటేశ్వర పరబ్రహ్మణః, రూపాంతరభూతస్య, శ్రీరామచంద్రప్రభోః, అనుగ్రహేణ, అస్మిన్, సర్వజగదుపద్రవకాలే, ప్రపంచశాంత్యర్థమ్, అతిశీఘ్రమేవ, విషూచికేత్యాదిక్రిమేః, వినాశనార్థం, సర్వప్రపంచస్య, విశిష్య, భారతదేశస్య, ఉత్తరోత్తర, శుభసంపత్-సమృద్ధ్యర్థం, సర్వేషామ్, ఆస్తిక మహాజనానాం, సకుటుంబానాం, ఆయురారోగ్యైశ్వర్య, సద్బుద్ధిత్యాది, సర్వశుభఫలప్రాప్త్యర్థం, సర్వవిధ సుస్థిరతా సిద్ధ్యర్థం, విద్యావిత్త వాణిజ్య, దేశరక్షణాది రంగేషు, సర్వతోముఖాభివృద్ధి ద్వారా, శ్రీరామరాజ్యస్య, పునర్వ్యవస్థాపనార్థం, వైదిక ధర్మాభిధానస్య, సనాతన ఆర్ష ధర్మస్య, సర్వోన్నతి సిద్ధ్యర్థం, తద్ధర్మ ప్రతికూలతా పరిహారార్థం, వైరిక్షయార్థం, గోసంరక్షణార్థం చ, విశేషతః, ఏతాదృశ, జగత్కళ్యాణకర, కార్యక్రమనిర్వహణశీలస్య, శ్రీమత్ తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానస్య, సర్వతోముఖాభివృద్ధ్యర్థం, హనుమత్ సీతాలక్ష్మణ, భరతశత్రుఘ్న, పరివారసమేత, శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణః, ప్రీత్యర్థం చ, సీతాలక్ష్మణ హనుమత్సమేత, శ్రీరామమూలమంత్రానుస్థాన, తర్పణ, హోమపూర్వకం

మారుతస్య సమో వేగో గరుడస్య సమో జవో

ఇత్యేతన్మంత్రాంతర్గత, కటపయాది, సంఖ్యాశాస్త్రానుసారం, శ్రీమద్వాల్మీకి రామాయణాంతర్గత, కిష్కింధాకాండ పారాయణం, ఆచార్యముఖేన, అన్యోన్య-సాహాయ్యేన, లోకకళ్యాణార్థం, కరిష్యామహే.

శ్రీ రిషిప్రార్థన

రామాయ రామభద్రాయ రామచంద్రాయ వేధసే ।
రఘునాథాయ నాథాయ సీతాయాః పతయే నమః ॥ 1 ॥

శ్రీ ఆంజనేయ ప్రార్థన

గోష్పదీకృతవారాశిం మశకీకృతరాక్షసం ।
రామాయణమహామాలారత్నం వందేఽనిలాత్మజమ్ ॥ 2 ॥

శ్రీ వాల్మీకి ప్రార్థన

కూజంతం రామ రామేతి మధురం మధురాక్షరమ్ ।
ఆరుహ్య కవితాశాఖాం వందే వాల్మీకి కోకిలమ్ ॥ 3 ॥

శ్రీరిషుచంస్రీ పరబ్రహ్మణే నమః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే కిష్కింధాకాండే పంచాశస్సర్గః

సుగ్రీవాదియుతం శ్రీశం భస్మాంగావృతమీశ్వరం ।
 మహేశ్వరసమం ధ్యాయేత్ కిష్కింధాకాండ ఉత్తమే ॥

1. సహ తారాంగదాభ్యాం తు సంగమ్య హనుమాన్ కపిః ।
 విచినోతి స్మ వింధ్యస్య గుహాశ్చ గహనాని చ ॥ 50.1 ॥ (2 సార్లు)
2. సింహశార్దుల జుష్టేషు శిలాశ్చ సరితస్తథా ।
 విషమేషు నగేంద్రస్య మహాప్రస్రవణేషు చ ॥ 50.2 ॥
3. ఆసేదుస్తస్య శైలస్య కోటిం దక్షిణపశ్చిమామ్ ।
 తేషాం తత్రైవ వసతాం స కాలో వృత్యవర్తత ॥ 50.3 ॥
4. స హి దేశో దురన్వేషః గుహాగహనవాన్మహాన్ ॥ 50.4 ॥
5. తత్ర వాయుసుతస్సర్వం విచినోతి స్మ పర్వతమ్ ।
 పరస్పరేణ హనుమాన్ అన్యోన్యస్యావిదూరతః ॥ 50.5 ॥
6. గజో గవాక్షో గవయః శరభో గంధమాదనః ।
 మైందశ్చ ద్వివిదశ్చైవ సుషేణో జాంబవాన్నలః ॥ 50.6 ॥
7. అంగదో యువరాజశ్చ తారశ్చ వనగోచరః ।
 గిరిజాలావృతాన్దేశాన్ మార్గిత్వా దక్షిణాం దిశమ్ ।
 విచిన్వన్తస్తతస్తత్ర దదృశుర్వివృతం బిలమ్ ॥ 50.7 ॥
8. దుర్గమృక్షబిలం నామ దానవేనాభిరక్షితమ్ ।
 క్షుత్ప్రిపాసాపరీతాశ్చ శ్రాంతాశ్చ సలిలార్థినః ।
 అవకీర్ణం లతావృక్షైః దదృశుస్తే మహాబిలమ్ ॥ 50.8 ॥
9. తతః క్రౌంచాశ్చ హంసాశ్చ సారసాశ్చాపి నిష్క్రమమ్ ।
 జలార్ద్రాశ్చక్రవాకాశ్చ రక్తాంగాః పద్మరేణుభిః ॥ 50.9 ॥
10. తతస్తద్బిలమాసాద్య సుగంధి దురతిక్రమమ్ ।
 విస్మయవ్యగ్రమనసః బభూవుర్వానరర్షభాః ॥ 50.10 ॥
11. సంజాతపరిశంకాస్తే తద్బిలం ప్లవగోత్తమాః ।
 అభ్యపద్యన్నసంహృష్టాః తేజోవంతో మహాబలాః ॥ 50.11 ॥

12. నానాసత్త్వసమాకీర్ణం దైత్యేంద్రనిలయోపమమ్ ।
దుర్దర్శమతిఘోరం చ దుర్విగాహం చ సర్వశః ॥ 50.12 ॥
13. తతః పర్వతకూటాభః హనూమాన్ పవనాత్మజః ।
అబ్రవీద్వానరాన్ సర్వాన్ కాంతారవనకోవిదః ॥ 50.13 ॥
14. గిరిజాలావృతాన్దేశాన్ మార్గిత్వా దక్షిణాం దిశమ్ ।
వయం సర్వే పరిశ్రాంతాః న చ పశ్యామ మైథిలీమ్ ॥ 50.14 ॥
15. అస్మాచ్ఛాపి బిలాద్ధంసాః క్రౌంచాశ్చ సహ సారసైః ।
జలార్ద్రాశ్చక్రవాకాశ్చ నిష్పతంతి స్మ సర్వతః ॥ 50.15 ॥
16. నూనం సలిలవానత్ర కూపో వా యది వా హ్రాదః ।
తథా చేమే బిలద్వారే స్నిగ్ధాస్తిష్ఠంతి పాదపాః ॥ 50.16 ॥
17. ఇత్యుక్త్వా తద్బిలం సర్వే వివిశుస్తిమిరావృతమ్ ।
అచంద్రసూర్యం హరయః దదృశూ రోమహర్షణమ్ ॥ 50.17 ॥
18. నిశామ్య తస్మాత్స్నిహంశ్చ తాంస్తాంశ్చ మృగపక్షిణః ।
ప్రవిష్టా హరిశార్దులాః బిలం తిమిరసంవృతమ్ ॥ 50.18 ॥
19. న తేషాం సజ్జతే చక్షుః న తేజో న పరాక్రమః ।
వాయోరివ గతిస్తేషాం దృష్టిస్తమసి వర్తతే ॥ 50.19 ॥
20. తే ప్రవిష్టాస్తు వేగేన తద్బిలం కపికుంజరాః ।
ప్రకాశమభిరామం చ దదృశుర్దేశముత్తమమ్ ॥ 50.20 ॥
21. తతస్తస్మిన్ బలేదుర్గే నానాపాదపసంకులే ।
అన్యోన్యం సంపరిష్వజ్య జగ్మురోజనమంతరమ్ ॥ 50.21 ॥
22. తే నష్టసంజ్ఞాస్త్పషితాః సంభ్రాంతాస్సలిలార్థినః ।
పరిపేతుర్భిలే తస్మిన్ కంచితకాలమతంద్రితాః ॥ 50.22 ॥
23. తే కృశా దీనవదనాః పరిశ్రాంతాః ప్లవంగమాః ।
ఆలోకం దదృశుర్వీరాః నిరాశా జీవితే తదా ॥ 50.23 ॥
24. తతస్తం దేశమాగమ్య సౌమ్యం వితిమిరం వనమ్ ।
దదృశుః కాంచనాన్ వృక్షాన్ దీప్త వైశ్వానరప్రభాన్ ॥ 50.24 ॥

25. సాలాంస్తాలాంశ్చ పున్నాగాన్ కకుభాన్ వంజుళాన్ ధవాన్ ।
చంపకాన్ నాగవృక్షాంశ్చ కర్ణికారాంశ్చ పుష్పితాన్ ॥ 50.25 ॥
26. స్తబకైః కాంచనైశ్చిత్రైః రక్తైః కిసలయైస్తథా ।
ఆపీడైశ్చ లతాభిశ్చ హేమాభరణభూషితాన్ ॥ 50.26 ॥
27. తరుణాదిత్యసంకాశాన్ వైడూర్య కృతవేదికాన్ ।
విభ్రాజమానాన్ వపుషా పాదపాంశ్చ హిరణ్మయాన్ ॥ 50.27 ॥
28. నీలవైడూర్యవర్ణాశ్చ పద్మినీః పతగావృతాః ।
మహద్భిః కాంచనైః పద్మైః వృతా బాలార్కసన్నిభైః ॥ 50.28 ॥
29. జాతరూపమయైర్మత్స్యైః మహద్భిశ్చ సకచ్ఛపైః ।
నలినీస్తత్ర దదృశుః ప్రసన్న సలిలావృతాః ॥ 50.29 ॥
30. కాంచనాని విమానాని రాజతాని తదైవ చ ।
తపనీయగవాక్షాణి ముక్తాజాలావృతాని చ ॥ 50.30 ॥
31. హైమరాజతభౌమాని వైడూర్యమణిమన్తి చ ।
దదృశుస్తత్ర హరయో గృహముఖ్యాని సర్వశః ॥ 50.31 ॥
32. పుష్పితాన్ ఫలినో వృక్షాన్ ప్రవాళమణిసన్నిభాన్ ।
కాంచనభ్రమరాంశ్చైవ మధూని చ సమంతతః ॥ 50.32 ॥
33. మణికాంచనచిత్రాణి శయనాన్యాసనాని చ ।
మహార్థాణి చ యానాని దదృశు స్తే సమంతతః ॥ 50.33 ॥
34. హైమరాజతకాంస్యానాం భాజనానాం చ సంచయాన్ ।
అగరూణాం చ దివ్యానాం చందనానాం చ సంచయాన్ ॥ 50.34 ॥
35. శుచీన్యభ్యవహార్యాణి మూలాని చ ఫలాని చ ।
మహార్థాణి చ పానాని మధూని రసవంతి చ ॥ 50.35 ॥
36. దివ్యానామంబరాణాం చ మహార్థాణాం చ సంచయాన్ ।
కమ్బులీనాం చ చిత్రాణామ్ అజినానాం చ సంచయాన్ ॥ 50.36 ॥
37. తత్ర తత్ర చ విన్యస్తాన్ దీప్తాన్వైశ్వానరప్రభాన్ ।
దదృశుర్వానరాశ్శుభ్రాన్ జాతరూపస్య సంచయాన్ ॥ 50.37 ॥

38. తత్ర తత్ర విచిన్వంతః బిలే తస్మిన్మహాబలాః ।
దదృశుర్వానరాశ్శూరాః స్త్రియం కాంచిదదూరతః ॥ 50.38 ॥
39. తాం దృష్ట్వా భృశసంత్రస్తాః చీరకృష్ణాజినాంబరామ్ ।
తాపసీం నియతాహారాం జ్వలంతీమివ తేజసా ॥ 50.39 ॥
40. విస్మితా హరయస్తత్ర వ్యవాతిష్ఠంత సర్వశః ।
పప్రచ్ఛ హనుమాంస్తత్ర కాఽసి త్వం కస్య వా బిలమ్ ॥ 50.40 ॥
41. తతో హనూమాన్ గిరిసన్నికాశః కృతాంజలిస్తామభివాద్య వృద్ధామ్ ।
పప్రచ్ఛ కా త్వం భవనం బిలం చ రత్నాని హేమాని వదస్వ కస్య ॥
॥ 50.41॥ (2 సార్లు)

సుగ్రీవాదియుతం శ్రీశం భస్మాంగావృతమీశ్వరం ।
మహేశ్వరసమం ధ్యాయేత్ కిష్కింధాకాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే కిష్కింధాకాండే పంచాశస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే కిష్కింధాకాండే ఏకపంచాశస్సర్గః

సుగ్రీవాదియుతం శ్రీశం భస్మాంగావృతమీశ్వరం ।
మహేశ్వరసమం ధ్యాయేత్ కిష్కింధాకాండ ఉత్తమే ॥

42. ఇత్యుక్త్వా హనుమాంస్తత్ర పునః కృష్ణాజినాంబరామ్ ।
అబ్రవీత్తాం మహాభాగాం తాపసీం ధర్మచారిణీమ్ ॥51.1॥(2 సార్లు)
43. ఇదం ప్రవిష్టాస్సహసా బిలం తిమిరసంవృతమ్ ।
క్షుత్తిపాసాపరిశ్రాంతాః పరిఖిన్నాశ్చ సర్వశః ॥ 51.2 ॥
44. మహద్ధరణ్యా వివరం ప్రవిష్టాస్ను పిపాసితాః ।
ఇమాంస్త్యేవంవిధాన్ భావాన్ వివిధానద్భుతోపమాన్ ॥ 51.3 ॥
45. దృష్ట్వా వయం ప్రవృథితాః సంభ్రాంతా నష్టచేతసః ।
కస్యైతే కాంచనా వృక్షాః తరుణాదిత్యసన్నిభాః ॥ 51.4 ॥
46. శుచీన్యభ్యవహార్యాణి మూలాని చ ఫలాని చ ।
కాంచనాని విమానాని రాజతాని గృహాణి చ ॥ 51.5 ॥

47. తపనీయగవాక్షాణి మణిజాలావృతాని చ ।
పుష్పితాః ఫలవంతశ్చ పుణ్యాస్సురభిగంధినః ॥ 51.6 ॥
48. ఇమే జాంబూనదమయాః పాదపాః కస్య తేజసా ।
కాంచనాని చ పద్మాని జాతాని విమలే జలే ॥ 51.7 ॥
49. కథం మత్స్యాశ్చ సౌవర్ణాః చరంతి సహ కచ్ఛపైః ।
ఆత్మానమనుభావం చ కస్య చైతత్తపోబలమ్ ॥ 51.8 ॥
50. అజానతాం నస్సర్వేషాం సర్వమాఖ్యాతుమర్హసి ।
ఏవముక్తా హనూమతా తాపసీ ధర్మచారిణీ ।
ప్రత్యువాచ హనూమంతం సర్వభూతహితే రతా ॥ 51.9 ॥
51. మయో నామ మహాతేజాః మాయావీ దానవర్షభః ।
తేనేదం నిర్మితం సర్వం మాయయా కాంచనం వనమ్ ॥ 51.10 ॥
52. పురా దానవముఖ్యానాం విశ్వకర్మా బభూవ హ ।
యేనేదం కాంచనం దివ్యం నిర్మితం భవనోత్తమమ్ ॥ 51.11 ॥
53. స తు వర్షసహస్రాణి తపస్తప్త్వా మహావనే ।
పితామహోద్వరం లేభే సర్వమౌశనసం ధనమ్ ॥ 51.12 ॥
54. వనం విధాయ బలవాన్ సర్వకామేశ్వరస్తదా ।
ఉవాస సుఖితః కాలం కంచిదస్మిన్ మహావనే ॥ 51.13 ॥
55. తమప్పరసి హేమాయాం సక్తం దానవపుంగవమ్ ।
విక్రమ్యైవాశనిం గృహ్య జఘానేశః పురందరః ॥ 51.14 ॥
56. ఇదం చ బ్రహ్మణా దత్తం హేమాయై వనముత్తమమ్ ।
శాశ్వతాః కామభోగాశ్చ గృహం చేదం హిరణ్మయమ్ ॥ 51.15 ॥
57. దుహితా మేరుసావర్ణేః అహం తస్యాస్వయంప్రభా ।
ఇదం రక్ష్యామి భవనం హేమాయా వానరోత్తమ! ॥ 51.16 ॥
58. మమ ప్రియసఖీ హేమా సృత్తగీతవిశారదా ।
తయా దత్తవరాచాస్మి రక్షామి భవనోత్తమమ్ ॥ 51.17 ॥

59. కిం కార్యం కస్య వా హేతోః కాంతారాణి ప్రపశ్యథ ।
కథం చేదం వనం దుర్గం యుష్మాభిరుపలక్షితమ్ ॥ 51.18 ॥
60. ఇమాన్యభ్యవహార్యాణి మూలాని చ ఫలాని చ ।
భుక్త్వా పీత్వా చ పానీయం సర్వం మే వక్తుమర్హథ ॥51.19॥ (2 సార్లు)
- సుగ్రీవాదియుతం శ్రీశం భస్మాంగావృతమీశ్వరం ।
మహేశ్వరసమం ధ్యాయేత్ కిష్కింధాకాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే కిష్కింధాకాండే ఏకపంచాశస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే కిష్కింధాకాండే ద్విపంచాశస్సర్గః

సుగ్రీవాదియుతం శ్రీశం భస్మాంగావృతమీశ్వరం ।
మహేశ్వరసమం ధ్యాయేత్ కిష్కింధాకాండ ఉత్తమే ॥

61. అథ తానబ్రవీత్సర్వాన్ విక్రాంతాన్ హరిపుంగవాన్ ।
ఇదం వచనమేకాగ్రా తాపసీ ధర్మచారిణీ ॥ 52.1 ॥ (2 సార్లు)
62. వానరా యది వః ఖేదః ప్రణష్టః ఫలభక్షణాత్ ।
యది చైతన్మయా శ్రావ్యం శ్రోతుమిచ్ఛామి కథ్యతామ్ ॥ 52.2 ॥
63. తస్యాస్తద్వచనం శ్రుత్వా హనూమాన్మారుతాత్మజః ।
ఆర్జవేన యథాతత్త్వమ్ ఆఖ్యాతుముపచక్రమే ॥ 52.3 ॥
64. రాజా సర్వస్య లోకస్య మహేంద్రవరుణోపమః ।
రామో దాశరథిశ్రీమాన్ ప్రవిష్టో దండకావనమ్ ॥ 52.4 ॥
65. అక్షుణేన సహ భ్రాత్రా వైదేహ్యో చాపి భార్యయా ।
తస్య భార్యా జనస్థానాత్ రావణేన హృతా బలాత్ ॥ 52.5 ॥
66. వీరస్తస్య సఖా రాజ్ఞః సుగ్రీవో నామ వానరః ।
రాజా వానరముఖ్యానాం యేన ప్రస్థాపితా వయమ్ ॥ 52.6 ॥
67. అగస్త్యచరితామాశాం దక్షిణాం యమరక్షితామ్ ।
సహైభిర్వానరైర్హోరైః అంగదప్రముఖైర్వయమ్ ॥ 52.7 ॥

68. రావణం సహితాస్సర్వై రాక్షసం కామరూపిణమ్ ।
సీతయా సహ వైదేహ్యో మార్గధ్వమితి చోదితాః ॥ 52.8 ॥
69. విచిత్ర తు వయం సర్వే సమగ్రాం దక్షిణాం దిశమ్ ।
బుభుక్షితాః పరిశ్రాంతాః వృక్షమూలముపాశ్రితాః ॥ 52.9 ॥
70. వివర్ణవదనాస్సర్వే సర్వే ధ్యానపరాయణాః ।
నాధిగచ్ఛామహే పారం మగ్నాభింతామహోర్ణవే ॥ 52.10 ॥
71. చారయంతస్తతశ్చక్షుః దృష్టవంతో వయం బిలమ్ ।
లతాపాదపసంఛన్నం తిమిరేణ సమావృతమ్ ॥ 52.11 ॥
72. అస్మాద్ధంసా జలక్లిన్నాః పక్షైస్సలిలవిస్రవైః ।
కురరాస్సారసాశ్చైవ నిష్పతంతి పతత్రిణః ।
సాధ్వత్ర ప్రవిశామేతి మయా తూక్తాః ప్లవంగమాః ॥ 52.12 ॥
73. తేషామపి హి సర్వేషామ్ అనుమానముపాగతమ్ ।
గచ్ఛామ ప్రవిశామేతి భర్తృకార్యత్వరాన్వితాః ॥ 52.13 ॥
74. తతో గాఢం నిపతితాః గృహ్య హస్తా పరస్పరమ్ ।
ఇదం ప్రవిష్టాస్సహసా బిలం తిమిరసంవృతమ్ ॥ 52.14 ॥
75. ఏతన్నః కార్యమేతేన కృత్యేన వయమాగతాః ।
త్వాం చైవోపగతాస్సర్వే పరిద్యూనా బుభుక్షితాః ॥ 52.15 ॥
76. ఆతిధ్యధర్మదత్తాని మూలాని చ ఫలాని చ ।
అస్మాభిరుపభుక్తాని బుభుక్షాపరిపీడితైః ॥ 52.16 ॥
77. యత్త్వయా రక్షితాస్సర్వే మ్రియమాణా బుభుక్షయా ।
బ్రూహి ప్రత్యుపకారార్థం కిం తే కుర్వంతు వానరాః ॥ 52.17 ॥
78. ఏవముక్తా తు సర్వజ్ఞాః వానరైస్సైస్స్వయంప్రభా ।
ప్రత్యువాచ తతస్సర్వాన్ ఇదం వానరయూథపాన్ ॥ 52.18 ॥
79. సర్వేషాం పరితుష్టాః స్మి వానరాణాం తరస్వినామ్ ।
చరంత్యా మమ ధర్మేణ న కార్యమిహ కేనచిత్ ॥ 52.19 ॥ (2 సార్లు)

సుగ్రీవాదియుతం శ్రీశం భస్మాంగావృతమీశ్వరం ।

మహేశ్వరసమం ధ్యాయేత్ కిష్కింధాకాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే కిష్కింధాకాండే ద్విపంచాశస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే కిష్కింధాకాండే త్రిపంచాశస్సర్గః

సుగ్రీవాదియుతం శ్రీశం భస్మాంగావృతమీశ్వరం ।

మహేశ్వరసమం ధ్యాయేత్ కిష్కింధాకాండ ఉత్తమే ॥

80. ఏవముక్తశ్శుభం వాక్యం తాపస్యా ధర్మసంహితమ్ ।
ఉవాచ హనుమాన్ వాక్యం తామనిందితచేష్టితామ్ ॥ 53.1 ॥ (2 సార్లు)
81. శరణం త్వాం ప్రపన్నాస్మః సర్వే వై ధర్మచారిణి ।
యః కృతస్సమయోఽస్మాకం సుగ్రీవేణ మహాత్మనా ॥ 53.2 ॥
82. స చ కాలో హ్యతిక్రాంతః బిలే చ పరివర్తతామ్ ।
సా త్వమస్మాద్బిలాద్ధోరాత్ ఉత్తారయితుమర్హసి ॥ 53.3 ॥
83. తస్మాత్ సుగ్రీవచనాత్ అతిక్రాంతాన్ గతాయుషః ।
త్రాతుమర్హసి నస్సర్వాన్ సుగ్రీవభయకర్చితాన్ ॥ 53.4 ॥
84. మహచ్ఛ కార్యమస్మాభిః కర్తవ్యం ధర్మచారిణి ।
తచ్ఛాపి న కృతం కార్యమ్ అస్మాభిరిహ వాసిభిః ॥ 53.5 ॥
85. ఏవముక్తా హనుమతా తాపసీ వాక్యమబ్రవీత్ ।
జీవతా దుష్కరం మన్యే ప్రవిష్టేన నివర్తితుమ్ ॥ 53.6 ॥
86. తపసస్తు ప్రభావేన నియమోపార్జితేన చ ।
సర్వానేవ బిలాదస్మాత్ ఉద్ధరిష్యామి వానరాన్ ॥ 53.7 ॥
87. నిమీలయత చక్షూంషి సర్వే వానరపుంగవాః ।
న హి నిష్క్రమితుం శక్యమ్ అనిమీలితలోచనైః ॥ 53.8 ॥
88. తతస్సమీలితాస్సర్వే సుకుమారాంగుళైః కరైః ।
సహసా పిదధుర్ద్భ్రష్టిం హృష్ట్యా గమనకాంక్షయా ॥ 53.9 ॥

89. వానరాస్తు మహాత్మానః హస్తరుద్ధముఖాస్తదా ।
నిమేషాంతరమాత్రేణ బిలాదుత్తారితాస్తయా ॥ 53.10 ॥
90. తతస్తాన్ వానరాన్ సర్వాంస్తాపసీ ధర్మచారిణీ ।
నిస్సృతాన్ విషమాత్తస్మాత్ సమాశ్వాస్యేదమబ్రవీత్ ॥ 53.11 ॥
91. ఏష వింధ్యో గిరిశ్రీమాన్ నానాద్రుమలతాకులః ।
ఏష ప్రప్రవణశ్చైలః సాగరోఽయం మహోదధిః ॥ 53.12 ॥
92. స్వస్తి వోఽస్తు గమిష్యామి భవనం వానరర్షభాః ।
ఇత్యుక్త్వా తద్భిలం శ్రీమత్ ప్రవివేశ స్వయంప్రభా ॥ 53.13 ॥
93. తతస్తే దదృశుర్ఘోరం సాగరం వరుణాలయమ్ ।
అపారమభిగర్జంతం ఘోరైరూర్మిభిరావృతమ్ ॥ 53.14 ॥
94. మయస్య మాయావిహితం గిరిదుర్గం విచిన్వతామ్ ।
తేషాం మాసో వ్యతిక్రాంతః యో రాజ్ఞా సమయః కృతః ॥ 53.15 ॥
95. వింధ్యస్య తు గిరేః పాదే సంప్రపుష్పితపాదపే ।
ఉపవిశ్య మహాత్మానః చింతామాపేదిరే తదా ॥ 53.16 ॥
96. తతః పుష్పాతిభారాగ్రాన్ లతాశతసమావృతాన్ ।
ద్రుమాన్ వాసంతికాన్ దృష్ట్వా బభూవుర్భయశంకితాః ॥ 53.17 ॥
97. తే వసంతమనుప్రాప్తం ప్రతిబుద్ధ్వా పరస్పరమ్ ।
నష్టసందేశకాలార్థాః నిపేతుర్ధరణీతలే ॥ 53.18 ॥
98. తతస్తాన్ కపివృద్ధాంస్తు శిష్టాంశ్చైవ వనౌకసః ।
వాచా మధురయాఽఽభాప్య యథావదనుమాన్య చ ॥ 53.19 ॥
99. స తు సింహవృషస్కంధః పీనాయతభుజః కపిః ।
యువరాజో మహాప్రాజ్ఞః అంగదో వాక్యమబ్రవీత్ ॥ 53.20 ॥
100. శాసనాత్ కపిరాజస్య వయం సర్వే వినిర్గతాః ।
మాసః పూర్ణో బిలస్థానాం హరయః కిన్న బుధ్యతే ॥ 53.21 ॥
101. వయమాశ్వయుజే మాసి కాలసంఖ్యావ్యవస్థితాః ।
ప్రస్థితాస్సోఽపి చాతీతః కిమతః కార్యముత్తరమ్ ॥ 53.22 ॥

102. భవంతః ప్రత్యయం ప్రాప్తాః నీతిమార్గవిశారదాః ।
హితేష్వభిరతా భర్తుః నిసృష్టాస్సర్వకర్మసు ॥ 53.23 ॥
103. కర్మస్వప్రతిమాస్సర్వే దిక్షు విశ్రుతపౌరుషాః ।
మాం పురస్కృత్య నిర్యాతాః పింగాక్షప్రతిచోదితాః ॥ 53.24 ॥
104. ఇదానీమకృతార్థానాం మర్తవ్యం నాత్ర సంశయః ।
హరిరాజస్య సందేశమ్ అకృత్వా కస్సుఖీ భవేత్ ॥ 53.25 ॥
105. తస్మిన్నతీతే కాలే తు సుగ్రీవేణ కృతే స్వయమ్ ।
ప్రాయోపవేశనం యుక్తం సర్వేషాం చ వనాకసామ్ ॥ 53.26 ॥
106. తీక్ష్ణః ప్రకృత్యా సుగ్రీవః స్వామిభావే వ్యవస్థితః ।
న క్షమిష్యతి నస్సర్వాన్ అపరాధకృతో గతాన్ ॥ 53.27 ॥
107. అప్రవృత్తౌ చ సీతాయాః పాపమేవ కరిష్యతి ।
తస్మాత్క్షమిహోద్వైవ ప్రాయోపవిశనం హి నః ॥ 53.28 ॥
108. త్యక్త్వా పుత్రాంశ్చ దారాంశ్చ ధనాని చ గృహాణి చ ।
ద్రువం నో హింసితా రాజా సర్వాన్ ప్రతిగతానితః ।
వధేనాప్రతిరూపేణ శ్రేయాన్ మృత్యురిహైవ నః ॥ 53.29 ॥
109. న చాహం యౌవరాజ్యేన సుగ్రీవేణాభిషేచితః ।
నరేంద్రేణాభిషిక్తోఽస్మి రామేణాక్లిష్టకర్మణా ॥ 53.30 ॥
110. స పూర్వం బద్ధవైరో మాం రాజా దృష్ట్వా వ్యతిక్రమమ్ ।
ఘాతయిష్యతి దండేన తీక్ష్ణేన కృతనిశ్చయః ॥ 53.31 ॥
111. కిం మే సుహృద్భిర్వ్యసనం పశ్యద్భిర్ణీవితాంతరే ।
ఇహైవ ప్రాయమాసిష్యే పుణ్యే సాగరరోధసి ॥ 53.32 ॥
112. ఏతచ్ఛ్రుత్వా కుమారేణ యువరాజేన భాషితమ్ ।
సర్వే తే వానరశ్రేష్ఠాః కరుణం వాక్యమబ్రువన్ ॥ 53.33 ॥
113. తీక్ష్ణః ప్రకృత్యా సుగ్రీవః ప్రియాసక్తశ్చ రాఘవః ।
అదృష్టాయాం తు వైదేహ్యం దృష్ట్వా చైవ సమాగతాన్ ॥ 53.34 ॥

114. రాఘవప్రియకార్థం ఘాతయిష్యత్యసంశయమ్ ।
న క్షమం చాపరాధానాం గమనం స్వామిపార్శ్వతః ॥ 53.35 ॥
115. ఇహైవ సీతామన్విష్య ప్రవృత్తిముపలభ్య వా ।
నోచేద్గచ్ఛామ తం వీరం గమిష్యామో యమక్షయమ్ ॥ 53.36 ॥
116. ప్లవంగమానాం తు భయార్థితానాం, శ్రుత్వా వచస్తార ఇదం బభాషే ।
అలం విషాదేన బిలం ప్రవిశ్య, వసామ సర్వే యది రోచతే వః ॥
॥ 53.37 ॥
117. ఇదం హి మాయావిహితం సుదుర్గమం,
ప్రభూత వృక్షోదకభోజ్యపేయకమ్ ।
ఇహోస్తి నో నైవ భయం పురందరాత్
న రాఘవాద్వానరరాజతోఽపి వా ॥ 53.38॥
- 118 శ్రుత్వాఽంగదస్యాపి వచోఽనుకూలమ్
ఉచుశ్చ సర్వే హరయః ప్రతీతాః ।
యథా న హింసేమ తథా విధానమ్
అసక్తమద్వైవ విధీయతాం నః ॥ 53.39 ॥ (2 సార్లు)
- సుగ్రీవాదియుతం శ్రీశం భస్మాంగావృతమీశ్వరం ।
మహేశ్వరసమం ధ్యాయేత్ కిష్కింధాకాండ ఉత్తమే ॥
- ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే కిష్కింధాకాండే త్రిపంచాశస్సర్గః**
- ❦—❦—❦—
- అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే కిష్కింధాకాండే చతుఃపంచాశస్సర్గః**
- సుగ్రీవాదియుతం శ్రీశం భస్మాంగావృతమీశ్వరం ।
మహేశ్వరసమం ధ్యాయేత్ కిష్కింధాకాండ ఉత్తమే ॥
119. తథా బ్రువతి తారే తు తారాధిపతివర్చసి ।
అథ మేనే హృతం రాజ్యం హనూమానంగదేన తత్ ॥54.1॥ (2 సార్లు)
120. బుద్ధ్యా హ్యష్టాంగయా యుక్తం చతుర్బలసమన్వితమ్ ।
చతుర్దశగుణం మేనే హనూమాన్వాలినస్సుతమ్ ॥ 54.2 ॥

121. ఆపూర్యమాణం శశ్వచ్చ తేజోబలపరాక్రమైః ।
శశినం శుక్లపక్షాదౌ వర్ణమానమివ శ్రియా ॥ 54.3 ॥
122. బృహస్పతిసమం బుద్ధ్యా విక్రమే సదృశం పితుః ।
శుశ్రూషమాణం తారస్య శుక్రస్యేవ పురందరమ్ ॥ 54.4 ॥
123. భర్తురర్థే పరిశ్రాంతం సర్వశాస్త్రవిదాం వరమ్ ।
అభిసంధాతుమారేభే హనూమానంగదం తతః ॥ 54.5 ॥
124. స చతుర్థాముపాయానాం తృతీయముపవర్ణయన్ ।
భేదయామాస తాన్ సర్వాన్ వానరాన్ వాక్యసంపదా ॥ 54.6 ॥
125. తేషు సర్వేషు భిన్నేషు తతోఽభీషయదంగదమ్ ।
భీషణైర్బహుభిర్వాక్యైః కోపోపాయసమన్వితైః ॥ 54.7 ॥
126. త్వం సమర్థతరః పిత్రా యుద్ధే తారేయ వై ధురమ్ ।
దృఢం ధారయితుం శక్తః కపిరాజ్యం యథా పితా ॥ 54.8 ॥
127. నిత్యమస్థిరచిత్తా హి కపయో హరిపుంగవ ।
నాజ్ఞాప్యం విషహిప్యంతి పుత్రదారాన్ వినా త్వయా ॥ 54.9 ॥
128. త్వాం నైతే హ్యనుయుంజేయుః ప్రత్యక్షం ప్రవదామి తే ।
యథాఽయం జాంబవాన్నీలః సుహోత్రశ్చ మహాకపిః ॥ 54.10 ॥
129. న హ్యహం త ఇమే సర్వే సామదానాదిభిర్గుణైః ।
దండేన వా త్వయా శక్యాః సుగ్రీవాదపకర్షితుమ్ ॥ 54.11 ॥
130. విగృహ్యోసనమప్యాహుః దుర్బలేన బలీయసః ।
ఆత్మరక్షాకరస్తస్మాత్ న విగృహ్ణీతదుర్బలః ॥ 54.12 ॥
131. యాం చేమాం మన్యసే ధాత్రీమ్ ఏతద్బిలమితి శ్రుతమ్ ।
ఏతల్లక్ష్మణబాణానామ్ ఈషత్కార్యం విదారణే ॥ 54.13 ॥
132. స్వల్పం హి కృతమింద్రేణ క్షిపతా హ్యశనిం పురా ।
లక్ష్మణో నిశితైర్బాణైః భింద్యాత్ పత్రపుటం యథా ॥ 54.14 ॥
133. లక్ష్మణస్య తు నారాచాః బహవస్సంతి తద్విధాః ।
వజ్రాశనిసమస్పర్శాః గిరీణామపి దారణాః ॥ 54.15 ॥

134. అవస్థానే యదైవ త్వమ్ ఆసిష్యసి పరంతప ।
తదైవ హరయస్సర్వే త్యక్ష్వంతి కృతనిశ్చయాః ॥ 54.16 ॥
135. స్మరంతః పుత్రదారాణాం నిత్యోద్విగ్నా బుభుక్షితాః ।
భేదితా దుఃఖశయ్యాభిః త్వాం కరిష్యంతి పృష్ఠతః ॥ 54.17 ॥
136. స త్వం హీనస్సుహృద్భిశ్చ హితకామైశ్చ బంధుభిః ।
తృణాదపి భృశోద్విగ్నః స్పందమానాద్భవిష్యసి ॥ 54.18 ॥
137. న చ జాతు న హింస్యస్త్వాం ఘోరా లక్ష్మణసాయకాః ।
అపవృత్తం జిఘాంసంతః మహావేగా దురాసదాః ॥ 54.19 ॥
138. అస్మాభిస్తు గతం సార్థం వినీతవదుపస్థితమ్ ।
ఆనుపూర్వాత్తు సుగ్రీవః రాజ్యే త్వాం స్థాపయిష్యతి ॥ 54.20 ॥
139. ధర్మకామః పితృవ్యస్తే ప్రీతికామో దృఢవ్రతః ।
శుచిస్సత్యవ్రతిజ్ఞశ్చ న త్వాం జాతు జిఘాంసతి ॥ 54.21 ॥
140. ప్రియకామశ్చ తే మాతుః తదర్థం చాస్య జీవితమ్ ।
తస్యాపత్యం చ నాస్త్భన్యత్ తస్మాదంగద గమ్యతామ్ ॥ 54.22 ॥

(2 సార్లు)

సుగ్రీవాదియుతం శ్రీశం భస్మాంగావృతమీశ్వరం ।
మహేశ్వరసమం ధ్యాయేత్ కిష్కింధాకాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే కిష్కింధాకాండే

చతుఃపంచాశస్సర్గః

అథ పంచపంచాశస్సర్గః

శ్రుత్వా హనుమతో వాక్యం ప్రశ్రితం ధర్మసంహితమ్ ।

స్వామిసత్కారసంయుక్తమ్ అంగదో వాక్యమబ్రవీత్ ॥ 55.1 ॥

శ్రీ రామస్తుతి:

ఆపదానుపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదాం ।
లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమామ్యహమ్ ॥

ఫలశ్రుతి:

బుద్ధిర్బలం యశో ధైర్యం నిర్భయత్వమరోగితా ।
అజాడ్యం వాక్పటుత్వం చ హనూమత్ స్మరణాత్ భవేత్ ॥

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

అథ క్షీమీష్టార్థినో

యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్

కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా
బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేస్స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై
నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్

శ్రీయః కాంతాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

